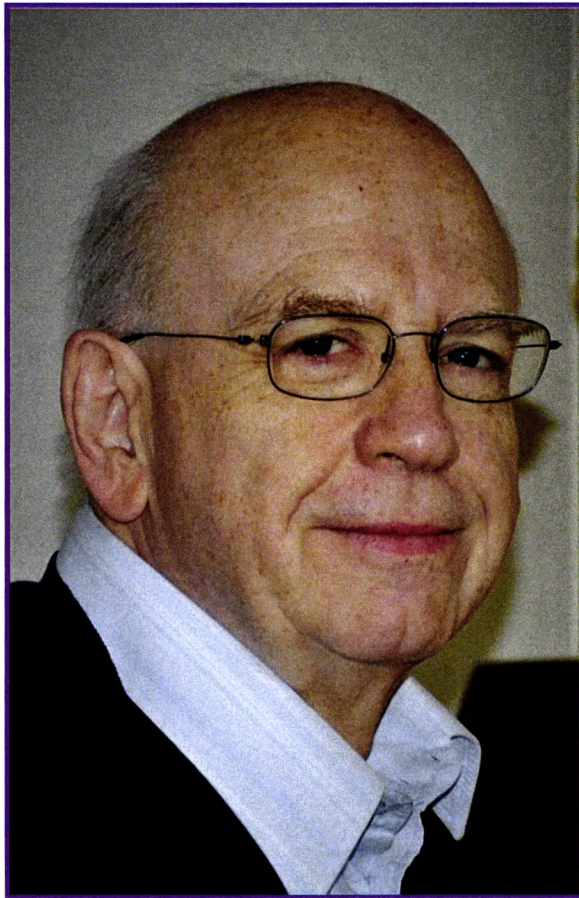

Op zaterdag 20 januari 2018
overleed te Heverlee
onze medebroeder

Schepens Jacques
salesiaan-priester van Don Bosco

Schepens Jacques

Salesiaan-priester van Don Bosco

Hij is geboren te Gontrode op 6 januari 1942.

Hij deed de eerste professie te Groot-Bijgaarden op 25 augustus 1962.

Hij deed de eeuwige professie te Oud-Heverlee op 6 april 1968.

Hij werd tot priester gewijd te Halle op 1 juni 1974.

1961-1962	Groot-Bijgaarden	noviciaat
1962-1964	Groot-Bijgaarden	filosofie
1964-1965	Heverlee	student KUL (Rom. Fil.)
1965-1967	Vremde	leraar-assistent
1967-1972	Bierbeek	theologie (KUL) socius
1972-1975	Halle, Breedhout	doctoraat - Gaudiac
1975-1977	Sint-Pieters-Leeuw	doctoraat - Gaudiac leraar
1977-1986	Oud-Heverlee	leraar-assistent
1986-2008	Oud-Heverlee, Rome, Benediktbeuern	professor, ook aan het CKS
2008-2018	Oud-Heverlee	op rust
	(sinds half augustus 2014 in WZC Bethanië te Heverlee)	

Hij gaf ook les op het priesterseminarie te Mechelen, in de lerarenopleiding van het Heilig Hart Instituut te Heverlee (het huidige UCLL).

Hij was ook lid van de Kölner Kreiss, het CCS (Centrum voor Christelijke Schoolgemeenschap). Hij was betrokken bij de Colloqui Salesiani, het Historisch Instituut van de congregatie en van de ACCSA, waarvan hij een van de ere-voorzitters was.

Hij is overleden te Heverlee op 20 januari 2018.

Hij is 76 jaar geworden.

Bij het begin van de viering

Graag heet ik jullie in naam van onze gemeenschap van harte welkom in deze viering waarin we afscheid nemen van onze medebroeder Jacques Schepens. Het is goed op zo'n moment met velen te zijn. Toch hoeft ons deze volle kapel niet te verbazen.

Jacques groeide op in een groot gezin. Velen van jullie zullen op de rouwbrief het aantal broers en zussen geteld hebben: vijf broers en zes zussen. Jacques was de oudste. Of de gelijkmoedigheid die Jacques heel zijn leven lang gekenmerkt heeft, komt van die quasi gelijke verdeling tussen jongens en meisjes? Wie zal het zeggen? In 1961 ging Jacques naar het noviciaat. In 1974 werd hij priester gewijd. Al die tijd en ook nog daarna onderhield hij bewust de band met zijn familie en dat was wederkerig. Niet alleen met broers en zussen, maar ook met neefjes en nichtjes, van wie we vandaag moeten zeggen dat het jonge dames en jonge heren zijn geworden.

Niet alleen de familie van Jacques is hier ruim vertegenwoordigd. We zijn blij heel wat medebroeders en oud-medebroeders te mogen ontmoeten. De rol die Jacques voor onze provincie en voor vele individuele medebroeders heeft gespeeld, is moeilijk te onderschatten. Nog voor zijn eigen vorming beëindigd was, werd hij als socius ingeschakeld in het noviciaat te Bierbeek. En wie heeft er van hem geen les gekregen, een conferentie bijgewoond, hem beluisterd tijdens een bezinningsdag of retraite?

Om die verantwoordelijkheid op te kunnen nemen heeft hij heel zijn leven gestudeerd. Niet alleen over Don Bosco waarover hij in 1986 in Rome met glans een doctoraat verdedigde. Zijn interesse ging ook uit naar psychologie, pedagogie, theologie, catechese, pastoraal en spiritualiteit. Hij wilde Don Bosco bij de tijd brengen via de dialoog tussen de traditie en inzichten van de hedendaagse menswetenschappen.

Die bekommernis werd ook tastbaar in de uitbouw van de Don Boscobibliotheek hier in huis. Vele salesiaanse provincies benijden ons vandaag dit instrument met zijn rijke collectie.

Als salesiaan heeft Jacques slechts een deel van zijn loopbaan tussen de kinderen en jongeren kunnen werken: enkele jaren speelplein tijdens de gloriejaren van Gaudiac in Frankrijk, Duitsland en Noord-Afrika, twee jaar als opvoeder in een leefgroep in Vremde en enkele jaren als godsdienstleerkracht te Sint-Pieters-Leeuw en Groot-Bijgaarden; dit belette hem niet om het ervaringsaspect in te brengen in het gesprek met de traditie en de menswetenschappen.

Een echte kracht van Jacques was het toepassen van de historisch-kritische onderzoeksmethode op het leven en de persoon van Don Bosco. Vandaag is dit verworven, maar toen hij, samen met andere gerenommeerde Don Boscokenners, hiermee begon, was dit niet zo vanzelfsprekend en werd dit niet steeds gewaardeerd.

Jacques hield zijn inzichten en overtuigingen niet voor zichzelf. Hij was een gewaardeerd professor aan de UPS, de salesiaanse universiteit te Rome en aan de theologische faculteit van de salesianen te Benediktbeuern (Duitsland). Hij deelde echter zijn inzichten niet alleen op academisch niveau, maar ook in de initiële en permanente vorming, en in de salesiaanse familie. Het grote aantal publicaties zowel in wetenschappelijke uitgaven als in tijdschriften allerhande getuigen hiervan.

Opvallend is, of beter gezegd, typerend is, hoe hij jaar na jaar in zijn cursussen de recente literatuur verwerkte. Als wetenschapper volgde hij de vakliteratuur. Het feit dat hij zich vaak op academisch niveau bewoog, heeft nooit invloed gehad op zijn eenvoud. Jacques bleef de vriend van alleman.

Niet alleen de salesiaanse wereld kon genieten van zijn expertise en talenten. Hij gaf les op het CKS (Centrum voor Kerkelijke Studies) te Leuven, op het priesterseminarie te Mechelen, in de lerarenopleiding van het Heilig Hart Instituut te Heverlee, het huidige UCLL.

Ook de permanente vorming ging hem ter harte. Denk maar aan zijn actief lidmaatschap van de Kölner Kreiss, het CCS (Centrum voor Christelijke Schoolgemeenschap) samen met zr. Beatrijs, Antoon Vergote en Ignace Verhack of zijn actieve betrokkenheid bij de Colloqui Salesiani samen met Francis Desramaut en zijn betrokkenheid bij de initiatieven van het Historisch Instituut van de congregatie en van de ACCSA, waarvan hij een van de ere-voorzitters was.

Zijn vakbekwaamheid en bewogenheid brachten hem trouwens niet alleen in de buurlanden, waar ik Oostenrijk en Italië even bij reken, maar ook in Congo, Canada en China.

Toch ligt zijn verdienste op vlak van de vorming misschien nog wel elders. Met name in zijn beschikbaarheid voor de jonge medebroeders en voor iedereen die bij hem aanklopte. Zijn eerste woorden als je bij hem binnenkwam, waren: 'Ga zitten.' Geen drukke voorbereiding van een of ander weerhield hem ervan tijd te maken. Hij kon zich verbinden met zijn gesprekspartner. En als het nodig was, stond er altijd ook nog wel ergens een fles klaar die het hart kon verwarmen.

Maar Jacques heeft niet alleen geleerd via lectuur en studie. Hij heeft ook

geleerd van het leven. De grote sereniteit waarmee hij dat leven heeft kunnen aanvaarden, getuigt daarvan. Toen zijn gezondheid achteruit ging, kwam er geen klacht over zijn lippen.

Eigenlijk is er nog veel meer te vertellen over Jacques. Denk maar aan zijn muzikale kwaliteiten, zijn talenknobbel, zijn wijsheid, zijn salesiaanse hartelijkheid, zijn engagement voor een verzorgde liturgie ... Teveel om in dit kort tijdbestek op te noemen.

Carlo Loots,
gemeenschapsoverste

Eerste lezing: Filippenzen 2,1-5

Als dan vermaning in Christus en liefdevolle bemoediging iets vermogen, als gemeenschap van Geest, als hartelijkheid en mededogen u iets zeggen, maak dan mijn vreugde volkomen door uw eenheid van denken, uw eenheid in de liefde, uw samenhorigheid en eensgezindheid. Geef niet toe aan partijzucht en ijdelheid, maar acht in ootmoed de ander hoger dan uzelf. Laat niemand alleen zijn eigen belangen behartigen, maar liever die van zijn naasten. Die gezindheid moet onder u heersen die ook Christus Jezus bezielde.

Evangelielezing: Matteus 5,1-10

Toen Jezus de menigte zag, ging Hij de berg op en nadat Hij zich had neergezet, kwamen zijn leerlingen bij Hem. Hij nam het woord en onderrichtte hen aldus: 'Zalig de armen van Geest, want aan hen behoort het Rijk der hemelen. Zalig de treurenden, want zij zullen getroost worden. Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten. Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden. Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien. Zalig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden. Zalig die vervolgd worden om de gerechtigheid, want hun behoort het Rijk der hemelen.'

Homilie

Geachte familie, beste medebroeders, goede vrienden en kennissen van Jacques, de afgelopen week heeft Jacques nog meer dan anders ons denken, ons herinneren, ons bidden en onze dankbaarheid een invulling gegeven. De vele blijken van medeleven die we reeds mochten ontvangen uit binnen- en buitenland, maken duidelijk dat Jacques voor ontelbaren een schat van een mens en medebroeder geweest is. Velen schrijven hoe ze zich aan zijn persoonlijkheid en zijn wijsheid konden inspireren. En hoe jammer ze het vonden dat hij de laatste jaren van zijn leven mentaal zo onbereikbaar geworden was. We wensten allemaal dat we nog veel langer hadden kunnen genieten van zijn aanwezigheid in dit huis, van zijn familiebezoekjes, van zijn wijze overtuigingen, van zijn levende kennis van onze spiritualiteit, van zijn doorleefd geloof in God en mens.

Vandaag brengen we onze machteloosheid ter sprake. Maar het is vooral ons vertrouwen en onze dankbaarheid die in deze verrijzenisliturgie mogen doorklinken. Bij het stamelen van troostende woorden mogen we ons vol vertrouwen richten naar de God van het leven, de God die Jacques zo vaak verkondigd heeft. En niet alleen verkondigd: heel zijn leven en denken waren getekend door de overtuiging dat God de mens nabij is, in het bijzonder de kleine en gekwetste mens, en dat Hij - zelfs in de dood - de mens niet in de steek laat. Hoe zou het immers kunnen dat God de mens die Hij in het leven geroepen en gekoesterd heeft, in het niets zou laten verdwijnen. Deze zekerheid was de bron van waaruit Jacques leefde, het doel waarvoor hij leefde, en de boodschap die hij met velen wilde delen.

De medebroeders die de lezingen gekozen hebben voor deze verrijzenisviering, wilden dit geloof van Jacques woorden geven. Ze wilden bovendien een aantal basishoudingen ter sprake brengen die Jacques tot uitdrukking bracht in zijn navolging van Christus. In de eerste lezing uit de brief aan zijn dierbare christenen van Filippi roept Paulus op tot samenhangigheid en eensgezindheid, tot liefdevolle bemoediging, hartelijkheid (dat zo typisch salesiaans woord) en mededogen. En hoe kunnen ze dat bereiken? 'Door de ander hoger te achten dan zichzelf,' schrijft Paulus, en 'door niet alleen de eigen belangen te behartigen, maar liever die van de ander.' Kortom, zo luidt de laatste zin van deze lezing: 'Onder u moet de gezindheid heersen die Christus Jezus bezielde.' Je moet er niet aan twifelen dat de medebroeders van Jacques hem heel goed herkend hebben in deze Bijbelpassage. Dat de gezindheid van Christus ons moet bezielen, is trouwens een uitnodiging die ook Don Bosco in verscheidene van zijn geschriften aanhaalde. Die ruggensteun van onze stichter moet voor Jacques een belangrijke bevestiging geweest zijn van het geloof dat hem bezielde. Net als voor Don Bosco was de gezindheid van Christus het beeld waaraan Jacques zich spiegelde.

In diezelfde passage vinden we trouwens nog een uitdrukking die typerend is, namelijk: eenheid in de liefde. Het eigene van mensen die elkaar vinden, is - zoals ze dat in de Oudheid omschreven - dat ze nog slechts één hart en één ziel hebben. Men beschouwt de ander als de andere helft van zijn ziel. We mogen dit hier zonder meer toepassen op de eenheid met Christus die voor iedere christen de andere helft van de ziel mag zijn. Voor een gedreven salesiaan mogen we deze uitdrukking evenzeer op de relatie met Don Bosco leggen. Het is tevens een passend beeld voor mensen die elkaars gids en tochtgenoot zijn, zoals Jacques dat voor velen geweest is. Niet op eigen eer bedacht, maar op het geluk en het welzijn van de ander.

Zo komen we bij het evangelie van de zaligsprekingen uit de Bergrede van Matteus. Don Bosco noemde deze verzen in zijn *Storia Sacra* 'een bondig overzicht van het hele evangelie.' Jezus geeft ons vandaag een tegendraadse boodschap mee. Wie arm van geest zijn, worden eigenaars van Gods Koninkrijk. Wie treuren, krijgen Gods troostende aandacht. Niet aan de dictators geeft God de aarde als erfenis, maar aan de zachtmoedige mensen. Er is verzadiging voor wie honger en dorst heeft. De barmhartige mensen krijgen Gods barmhartigheid. Niet zij die verdelen en heersen, maar zij die de vrede opbouwen, worden kinderen van de vredevolle God. Wie vervolgd wordt omdat hij gelooft in Gods gerechtigheid, krijgt het Koninkrijk der hemelen. Deze tegendraadsheid van Jezus opent beloftevolle deuren voor velen. De zaligsprekingen eindigen trouwens met de belofte dat het loon overvloedig zal zijn in de hemel. Met andere woorden, het evangelie (letterlijk: blij nieuws) spreekt over een slotakkoord van het leven dat door God gegeven wordt, een leven dat de grens van aftakeling en zelfs de dood overwint en ons uiteindelijk laat vertoeven in Gods eeuwige, liefdevolle nabijheid.

Beste mensen, sta me toe nog een woord uit dit evangelie te halen dat Jacques uitermate typeert, namelijk de 'zachtmoedigheid'. Het doet allicht iedere salesiaan meteen denken aan Franciscus van Sales, de heilige naar wie Don Bosco zo opkeek. Don Bosco wordt trouwens door zijn eerste biograaf, don Lemoyne, de 'verpersoonlijking van de zachtmoedigheid' genoemd.

Zachtmoedigheid. Enerzijds is er de zachtheid, anderzijds de moed. Het zijn moedige mensen die het opnemen voor de ander. Serene mensen, gelijkmoedig, vredevol. Ze dragen de rust in zichzelf en geven rust aan anderen. Ze kunnen mensen zeer nabij zijn, maar altijd met respect voor de juiste afstand. Want ze willen de integriteit van de ander niet schenden, de vrijheid van de ander niet overnemen. Zachtmoedige mensen weten hoe kwetsbaar mensen zijn en daarom gaan ze zacht met hen om. En tegelijkertijd ook moedig, want soms moet er iets lastigs gezegd worden om iemand dat duwtje te geven, dat hem verder helpt. Jezus noemt zulke

zachtmoedige mensen, zoals Jacques toch geleefd heeft: 'zalig'. Zalige mensen die leven zoals God het bedoeld heeft, die getuigen van wat hen ten diepste bezielt, die leven met God, die - met de woorden van de eerste lezing - zich de gezindheid van Christus eigen gemaakt hebben.

Jacques, je hebt ons in onze jonge jaren leren houden van het religieuze leven. Je kon luisteren, begrijpen, wijs uit de hoek komen, genieten, een boodschap overbrengen, tijd maken, kortom: laten proeven van het verum, bonum et pulchrum: het ware, het goede en het mooie. Jezus Christus en Don Bosco waren daarbij jouw grote inspiratiebronnen en je hebt velen gevormd om deze bronnen te beleven en door te geven aan anderen, aan jonge mensen vooral. We zijn jou onnoemelijk dankbaar voor wie je was, voor wat je betekende voor ontelbare mensen, en voor wat je tot stand bracht om het project van Don Bosco wereldwijd te laten groeien. We moeten jou nu uit handen geven, maar we zullen de vruchten blijven plukken van wat je realiseerde en schreef.

Beste mensen, in de geborgenheid van Gods nabijheid, in het gezelschap van Don Bosco die Jacques hartelijk ontvangen heeft in de hemel, en onder het goedkeurend oog van Maria, de Hulp van de Christenen, zal Jacques vast en zeker een voorspreker blijven voor zijn dierbaren hier op aarde. Moge dit in het bijzonder zo zijn voor zijn mantelzorgers van de laatste jaren: onze medebroeder Wilfried Meert en zijn zus, zuster Mia, die ik hier beide uitdrukkelijk wil danken voor ieder uur dat ze bij Jacques waren, ook op het moment dat ze hem vorige week vredevol uit handen gegeven hebben en aan Gods handen hebben toevertrouwd. We zijn er zeker van dat onze barmhartige God nu zelf de zorg voor Jacques overgenomen heeft, voor altijd. Amen.

Wilfried Wambeke,
provinciaal
Don Boscokapel, Oud-Heverlee, 27 januari 2018

Woordje vanwege de familie

Nonkel Jacques, ik draag soms je schoenen, net als mijn broer heb ik er een paar van jou. Geen idee hoe die in mijn bezit kwamen. Ze passen perfect, soepel zwart leder, zonder veters, met hakken die een tikje hoger zijn - ik maak mezelf wijs dat je ze kocht in Rome, en niet in Gontrode, Leuven of Bendiktbeuern.

Stapte je vroeger, toen ik klein was, met die schoenen de zaal van het nieuwjaarsfeest binnen?

Hoe je voeten tikten op de gespikkelde vloer - als een metronoom - bij het bespelen van je rood gemarmerde accordeon. Toen je ons meenam met je liedjes en melodietjes.

Hoe je toen en later en altijd lachte, hoe je ogen blonken, een bijna kinderlijke blijheid met je meedroeg, winter en zomer.

Hoe je twijfelde, soms, en veel met zekerheid wist, en vroeg hoe het met mij ging, altijd.

Nonkel Bebob, ergens of nergens nu, maar je bijzondere zachtheid hou ik altijd bij mij.

Klaas Schepens

Vanwege de Duitse provincie van de salesianen van Don Bosco

Beste familie van de overledene,
beste medebroeders,
beste Don Boscofamilie,
beste aanwezigen,

het bericht van het overlijden van eerwaarde dokter Jacques Schepens heeft velen van ons in de Duitse provincie met groot verdriet vervuld, ook mij heel persoonlijk, omdat ik hem als professor in Benediktbeuern zeer gewaardeerd heb, meer precies het meest voor zijn medebroederlijkheid.

Want in de Duitstalige provincies hebben we zeer veel aan eerwaarde Schepens te danken. Want van 1986 tot 2008 was hij onder andere ook professor voor pastoraal- en godsdienstpädagogie in Benediktbeuern werkzaam. Een bijzonder zwaartepunt van zijn activiteit als professor in ontelbare lezingen, seminaries en scholingen was de overdracht van de geschiedenis, spiritualiteit en pedagogie van Don Bosco. Daarbij heeft hij zoals weinig anderen de vruchten van het Don Bosco-onderzoek in het Duits taalgebied bemiddeld en op deze manier een tot nu voortdurende bijdrage geleverd aan de verdere inhoudelijke ontwikkeling van onze provincies, die volgens mijn inzicht niet overschat kan worden. Vele zaden, die hij als geduldige zaaier gezaaid heeft, dragen nu hun vruchten en zullen dat ook in de toekomst doen.

De mensvriendelijkheid en goede aard van eerwaarde Schepens schonken geloofwaardigheid en authenticiteit aan zijn woorden en zijn onderricht. Zijn laatste levensjaren waren getekend door zijn voortschrijdende dementie. Moge de Heer hem alle goeds, die hij ons bewezen heeft, rijkelijk vergelden.

Christian Vahlhaus,
provinciale vicaris van Duitsland

